

Haarlem, 31 augustus 2020

Wifitracking in de openbare ruimte, onze bevindingen

Inleiding

De privacybescherming van de Haarlemse burger is vastgelegd in een Europese Verordening, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). In ons land wordt die AVG gehandhaafd door de Autoriteit Persoonsgegevens, (AP). De laatste tijd is die AP vooral in het nieuws als het gaat om de coronapp te laten werken binnen de wettelijke mogelijkheden van de AVG. Ook het kabinet heeft zich aan die wet te houden.

Je gsm is volgens de AVG een uniek persoonsgegeven, want aan de hardware van die telefoon zit één persoon vast, jij.

Je telefoon beveilig je zeer waarschijnlijk met allerlei codes opdat anderen je berichten en je foto's niet kunnen zien. Of omdat je niet wilt dat derden kunnen nagaan waar je bent op welk moment en welke route je hebt afgelegd. De AVG biedt mogelijkheden dat bijvoorbeeld overheden, politie en justitie uitzonderingen op de spelregels kunnen krijgen onder strikte voorwaarden. Dit wordt door de AP een "gerechtvaardigd belang" genoemd.

Die uitzonderingen om mensen te mogen volgen, gelden volgens de AP niet voor commerciële doelen.

We hebben als bewoners de afgelopen maanden ervaren dat de wijze waarop onze privacy is geregeld, ook een wereld van specifiek jargon (veel afkortingen) en van complexe techniek is. Dit naast een wereld van juridische bepalingen.

Daarom waren we erg blij dat we expertise vanuit de wijk kregen aangeboden om ons te helpen de materie enigszins te doorgronden.

We zijn ons er daarom goed van bewust dat dit onderwerp een lastige materie is die je straks leest. Vandaar eerst een kort verhaal op hoofdlijnen en daarna voor de liefhebber meer details.

Wij vinden het een belangrijke zaak om onze privacy goed in de gaten te blijven houden, zeker na lezing van het volgende verhaal over maar één zaak.

Je wordt zonder dat je dat weet al zeven jaar via het wifisignaal van je gsm gevolgd in het centrum van onze stad. Je weet het niet en je gaf er geen toestemming voor. Mag dat?

De hoofdzaak

In de herfst van 2019 bedachten de ondernemers in het centrum (verenigd in de 'BIZ Binnenstad', hierna BIZ) het plan om de loopstromen en de verblijfstijd van bezoekers/inwoners in de openbare ruimte van het centrum te gaan meten via 'wifitracking'. Hoe druk is het in de stad? Waar lopen de meeste mensen op een zaterdag? Waar komen ze vandaan en gaan ze naar toe? Kortweg gaat het om het volgen van personen via het wifisignaal van hun gsm.

De BIZ bestuurders spraken er over met de gemeente en de wethouder Economie vond het een goed plan en beloofde de BIZ meerjarig voor 50% van de kosten te gaan meebetalen als de gemeente ook nog wat te zeggen kreeg over de 20 locaties van de sensoren in de stad en over de wijze van communiceren én de gemeente de data weer mocht delen met de Stichting Haarlem Marketing.

Een publicatie in het Haarlems Dagblad (28 november 2019) was aanleiding voor onze wijkraad om sinds 6 december 2019 meerdere schriftelijke vragen aan de gemeente en aan de BIZ te stellen.

De van beide partijen ontvangen antwoorden plus de ontvangen bestanden verkregen na een zgn. WOB-verzoek van drie centrumwijkraden zijn de bronnen van onze bevindingen. De WOB (Wet Openbaar Bestuur) maakt het burgers mogelijk om openbare informatie aan een overheid op te vragen.

Voor de duidelijkheid nog even. Wij stellen het motief van de ondernemers om op straat te willen meten niet ter discussie. Dat motief begrijpen we goed. Er zijn echter meerdere andere technieken (bijv. infraroodmetingen of 'domme' wifisensoren) met een zelfde uitkomst maar zonder enige privacyschending.

Wat is ons duidelijk geworden?

Voor de gemeente staat nu (augustus 2020) niet vast dat de hier aan de orde zijnde techniek van wifitracking privacyproof is volgens de AVG en die twijfel is de reden dat de gemeente ons schrijft dat de in 2019 toegezegde meerjarige subsidie van 50% van de kosten aan de BIZ vooralsnog is opgeschort.

Voor de BIZ en ook voor ons is duidelijk dat de gemeente en de BIZ samen als **partners** burgers ongevraagd willen volgen in de openbare ruimte van het centrum. Ze delen samen de kosten, ze bepalen samen de 20 locaties en ze communiceren er samen over. De gemeente ontkent dit partnership.

We vroegen, samen met twee andere centrumwijkraden, via de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) stukken op en zagen daarin onder meer de toezegging namens de wethouder Economie aan de BIZ over de meerjarige subsidie. Wat troffen we niet aan bij die ontvangen bestanden;

- Géén voorstel van de BIZ aan de gemeente waarmee de gemeente, onder haar voorwaarden, akkoord is gegaan (waar heeft de wethouder nu precies 'ja' tegen gezegd?)
- Géén ambtelijk voorstel om al dan niet akkoord te gaan met het BIZ-voorstel aan de wethouder c.q. B&W,
- Géén getoetste 'data protection impact assessment' (DPIA) ¹ gezien de grootschalige verwerking van persoonsgegevens die de gemeente als (mede)gegevensverantwoordelijke van plan is te gaan verwerken op mede door haar bepaalde locaties in haar openbare ruimte,
- Géén informatie over de door de wethouder gehanteerde voorwaarde om de data óók nog eens te delen met de Stichting Haarlem Marketing,
- Géén inkoopvoorstel.

Kortom, het is ons niet duidelijk hoe het bestuurlijke besluit tot deze subsidieverstrekking aan de BIZ tot stand is gekomen. Tenzij, de ontvangen WOB-bestanden niet compleet waren.

¹ <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/zelf-doen/data-protection-impact-assessment-dpia>

Onze wijkraad heeft op 6 december 2019 de gemeente reeds gewezen op een (toen al lang durend) lopend onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens -AP- (de handhaver van de privacywetgeving -AVG-). Dat AP onderzoek (naar aanleiding van een klacht van een burger woonachtig in Enschede) gaat ook over wifitracking - met dezelfde techniek als in Haarlem- in de gemeente Enschede. De gemeente wil de uitslag van dat AP-onderzoek afwachten om te beoordelen of de subsidie aan de BIZ daarna kan worden verstrekt. De gemeente heeft geen zelfstandig onderzoek uitgevoerd alvorens meerjarig aan de BIZ subsidie toe te kennen ten behoeve van een methodiek waarvan zij niet weet of deze AVG-proof is.

Sinds 18 januari 2020 hebben sommige leden van de RC Bestuur ook aandacht gevraagd voor de wifitracking in de openbare ruimte. We lezen in het transcript van die RC vergadering dat dan de burgemeester, als portefeuillehouder privacy, nog zeer stellige antwoorden (zie de bijlagen) geeft op vragen en over de door de gemeente onderzochte methodiek van wifitracking. Dat gemeentelijk 'onderzoek' hebben we niet aangetroffen bij de ontvangen WOB-bestanden. We hebben na lezing van de ontvangen bestanden geen idee waar de burgemeester zijn bestuurlijke opvattingen op heeft gebaseerd. Er is geen onderzoek door de gemeente gedaan. Er zijn (is ons gemeld) gesprekken geweest met de BIZ en met CityTraffic (de uitvoerder van de wifitracking). Een verslag van die gesprekken is trouwens niet in de WOB-bestanden te vinden.

Het BIZ-bestuur gelooft dat de techniek van wifitracking in Haarlem privacyproof is omdat de uitvoerder van de techniek dat heeft verteld.

De gemeente noemt de gevolgde sensormethodiek "tellen van passanten" i.p.v. wifitracking. Als we naar de beoogde techniek kijken dan wordt er niet alleen geteld, maar er gebeurt meer. CityTraffic, de uitvoerder, heeft het op haar website over 'het pseudonimiseren' op de sensor *'Het wifiadres wordt direct op de sensor gepseudonimiseerd.'* Feitelijk betekent dat er daarmee identificeerbare informatie van een CityTraffic-systeem (de sensor) naar een CT-systeem (een server) gaat. We weten niets over de verdere verwerkingen, want er is geen broncode beschikbaar. We zien bij dat CityTraffic dat de sensor het MAC-adres pseudonimiseert en dat er in een later stadium wordt geanonimiseerd. Dus is daartussen alle ruimte om de gegevens te verrijken of filteren, zoals bewoners herkennen, van sensor naar sensor bewegingen volgen, herhaalbezoek herkennen, et cetera. Zou het nu om slechts 'passanten tellen' gaan, zoals B&W schrijft, dan is dit niet allemaal nodig.

Ons verzoek aan dat bestuur om ook als BIZ-bestuur wachten op de uitslag van dat AP-onderzoek in Enschede heeft het bestuur niet willen honoreren.

B&W schrijft ons dat de opdrachtgever van de huidige actieve (al 7 jaar) wifisensor(en) in het centrum uit 'privacyoverwegingen' de locaties van die actieve sensor(en) niet bekend wil maken. B&W respecteert dat. Hier is de privacy van ondernemers voor B&W dus belangrijker dan de privacy van bewoners.

De privacy van burgers is in dit geval, blijkens de ontvangen documenten, toevertrouwd aan de vakwethouder Economie. De wethouder 'Informatiebeleid ca' en de burgemeester (met 'privacy' in de portefeuille) zijn met documenten afwezig in de ontvangen WOB-bestanden. De interne processen bij de gemeente in geval van privacyzaken, dienen wat ons betreft te worden herzien.

Tot onze verbazing kwamen wij er achter dat in het centrum reeds zeven (7) jaar een (of meerdere) sensoren in de openbare ruimte actief zijn die wifisignalen van bezoekers zonder toestemming registreren. De gemeente weet daar van en doet er niets aan, omdat zij geen juridische middelen zegt te hebben.

Zonder het te weten en dus zonder verkregen toestemming worden bezoekers van het centrum via hun gsm in de openbare ruimte geregistreerd en gevolgd.

De gemeente heeft (nog) geen beleid (en dus ook geen regels) ten aanzien van het gebruik van sensordata in de openbare ruimte. De gemeente heeft m.b.t. het gebruik van camera's in de openbare ruimte wel beleid en regels vastgelegd in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De gemeente had naar onze mening de huidige uitvoerende partij van wifitracking c.q. de opdrachtgever(s) kunnen uitnodigen om deze privacy zaak te komen toelichten. Of de gemeente had de uitvoerende partij c.q. de opdrachtgever(s) kunnen dagen voor de rechtbank,

de rechtbank maakt dan uit of de wet wordt toegepast. De gemeente had in dat laatste geval in elk geval duidelijk gemaakt de privacy van de inwoner op straat te beschermen en deze serieus te nemen. Neen, de gemeente zegt niets te kunnen doen en doet daarom ook niets.

Wij betwisten deze opvatting die overigens haaks staat op de plicht en de verantwoordelijkheid die het college ervaart met betrekking tot het beschermen van de wettelijke privacy van de inwoners. In het privacybeleid van de gemeente verklaart het gemeentebestuur de privacy van inwoners te beschermen.

Omdat de handhaver van de AVG, de Autoriteit Persoonsgegevens, onder meer schrijft dat een commercieel belang géén gerechtvaardigd belang is voor het gebruiken van wifisensoren in de openbare ruimte, achten wij een rechtszaak tegen de opdrachtgever van die wifitracking door de eigenaar van die openbare ruimte kansrijk. Dan zou het college tonen dat de wettelijke privacyrechten van bewoners serieus worden genomen. In zo'n geschil komt dan ook aan de orde op welke wijze de nu nog geheimzinnige methodiek (immers een broncode is niet beschikbaar) van de opdrachtgever van de wifitracking is vormgegeven.

Dat serieus nemen van de privacyrechten van Haarlemmers buiten op straat hebben we gemist in de moeizame en weinig transparante correspondentie met het gemeentebestuur de afgelopen maanden.

Slot

Binnenkort wordt het onderzoeksrapport van de AP verwacht dat het wifitracken in de openbare ruimte van Enschede beoordeeld. Dit AP-onderzoek is opgestart naar aanleiding van een klacht van een inwoner van Enschede.

Na publicatie van dat rapport zal duidelijk zijn of de gehanteerde technieken binnen de kaders van de AVG-wetgeving vallen.

Op dit moment weten de gemeente, de BIZ en wij niet of de werkwijze om burgers ongevraagd te volgen met de gehanteerde CityTraffic methodiek via hun gsm wettelijk is toegestaan. De gemeente staat het nog steeds toe in het Haarlemse centrum terwijl zij niet weet of de methodiek binnen de wet past. Want de gemeente heeft geen middelen er iets aan te doen, schrijft B&W ons.

De gemeente heeft ondanks het niet duidelijk zijn van de legitimiteit van het ongevraagd volgen van burgers in de openbare ruimte in 2019 besloten deze activiteiten van de BIZ meerjarig voor 50% te willen betalen.

Oordeel zelf.

“Het is echt bezopen! Met overheidsgelden mij volgen zonder toestemming? Heel bizar. Goed dat jullie dit uitzoeken!”

‘Reactie van een wijkbewoner’

Bijlagen

A Wat vinden we er van?

Na lezing van de brieven van de gemeente en de ontvangen WOB-bestanden hebben we een voorlopig beeld gevormd:

- We ontvingen een incompleet WOB-dossier; alleen documenten van de wethouder Economische Zaken (EZ) zijn in beeld. Documenten afkomstig van de burgemeester en andere belanghebbende wethouders (informatiebeleid, informatiebeveiliging en openbare ruimte) zijn niet aanwezig in de ontvangen bestanden. Waren deze ambtenaren en bestuurders echt afwezig?
- Er zijn geen sms'jes en WhatsApps berichten (beiden WOB-plichtig) aangetroffen. Dat is zeer onwaarschijnlijk in dit dossier.
- We treffen vooral veel mails aan en weinig notities, verslagen, geen onderzoeken.
- De burgemeester vertelde in de raadscommissie Bestuur op 16 januari jl.: *"De tweede vraag, over de BIZ en het registreren van het aantal passanten via wifi-signalen. De methode die daarbij wordt toegepast, daar hebben we **ons heel stevig in verdiept**. De gemeente doet het niet. Als het gebeurt door een derde partij, dan zijn daar door de Autoriteit Persoonsgegevens stevige eisen aan gesteld en die worden hier ook gehanteerd. ²Dat betekent: er wordt een signaaltje opgevangen, dat signaaltje wordt direct door het apparaat wat het ontvangt omgezet in een niet meer tot de persoon te herleiden code. Die wordt weer direct omgezet, die wordt ook weer aangepast, waardoor op geen enkele manier de telling – want het gaat alleen maar om het tellen van het aantal mensen wat dan langskomt, wat de wifi aan heeft staan trouwens, dus het is alleen maar mensen met een telefoon en met wifi, of althans, met zo'n apparaat met wifi – en dat is op geen enkele manier te herleiden tot personen. Dus wij zien daar ook op toe. Wat wij gezegd hebben is: **het is in overeenstemming met alle regels die er op dat punt bestaan**. Dat is één, en **daar zien wij zelf ook op toe**. Wel zijn we aan het overwegen om te kijken: moeten we dit soort dingen niet toch op de één of andere manier vergunningplichtig maken – dat is het op dit moment niet, je moet je alleen houden aan die regels – om in ieder geval overzicht te houden van wat er gaande is. Daar zijn we nog mee bezig, om daarnaar te kijken."* Enig bewijs van die 'stevige verdieping' waarover de burgemeester spreekt, is niet aangetroffen.
- De BIZ zet de gemeente flink onder druk om met de BIZ samen te werken: De voorzitter van de BIZ schrijft aan de gemeente: *"Mag ik opmaken uit het feit dat ik nog steeds geen reactie heb ontvangen, de gemeente geen interesse heeft in City Traffic /passantenstromen gegevens. Zoals eerder besproken zullen wij morgen een definitieve beslissing nemen, consequentie zal zijn dat we mogelijke gegevens van passantenstromen in geval van evenementen niet gaan delen. Je zult begrijpen dat we als BIZ zijnde uiteraard een negatieve beslissing van de gemeente inzake passanten stromen accepteren en respecteren, het volledige ontbreken van een fatsoenlijke feedback, ook rekening houdend met de uitgesproken intentie meer te willen samenwerken ervaren wij als BIZ wel als zeer teleurstellend.. Later (12/11/19) antwoordt een ambtenaar EZ aan de BIZ met: "De wethouder is gezien bovenstaande bereid vanaf 2020 t/m 2022 een bijdrage van euro per jaar te betalen aan het BIZ bestuur als opdrachtgever naar City Traffic voor de kosten*

² (*) CityTraffic (CT) heeft het op haar website over het pseudonimiseren op de sensor *'Het wifiadres wordt direct op de sensor gepseudonimiseerd.'* Feitelijk betekent dat dus helemaal niets goeds. Er gaat daarmee identificeerbare informatie van een CT-systeem (de sensor) naar een CT-systeem (een server). We weten niets over de verdere verwerkingen. We zien bij dat CT dat de sensor het zogenoemde Macadres pseudonimiseert en dat er in een later stadium wordt geanonimiseerd. Dus is daartussen alle ruimte om de gegevens te verrijken of filteren, zoals bewoners herkennen, van sensor naar sensor bewegingen volgen, herhaalbezoek herkennen, et cetera.

van de passanten-teling vanaf 2020 t/m 2022 in de binnenstad bij 20 sensoren van City Traffic als de gemeente en Haarlem Marketing ook de beschikking krijgen over de meetgegevens, in overleg de plek van de sensoren kan worden bepaald en de communicatie vanuit het BIZ bestuur over de invoering met de gemeente wordt afgestemd.”

- De gemeente wil dus niet alleen de data van de BIZ gebruiken en deze beschikbaar stellen aan de Stichting Haarlem Marketing, maar wil ook meepraten over de sensorlocaties en wil meepraten over de wijze van communiceren in ruil voor meerjarige ‘subsidie’. Dat is een vorm van partnership en dat maakt de gemeente in AVG termen: (mede)gegevensverantwoordelijk. Die rol schept verplichtingen.
- We treffen in de bestanden in 2019 amper aandacht aan voor de privacyaspecten van wifitracking. De gemeentelijke toezegging in de herfst van 2019 om meerjarig de helft van de kosten van de BIZ te subsidiëren is gedaan zonder een privacy toets of DPIA. Sinds maart 2020 lezen we in de bestanden twijfels over de privacyaspecten bij de gemeente.
- We constateren diverse strijdigheden in de bestanden met eerder gegeven schriftelijke antwoorden. Bijvoorbeeld: Is er al wel/niet sprake van sensoren t.b.v. wifitracking in het centrum? Of: is er nu wel of niet sprake van partnership met de BIZ?
- Het (jarenlang lopende) onderzoek van de AP in Enschede is bij de gemeente niet bekend. Onze wijkraad draagt die informatie aan per 6 december 2019. Het AP-onderzoek loopt dan al (in twee etappes) sinds eind 2017. Dat lopende AP-onderzoek was dus openbaar ten tijde van de eerste bespreking met de BIZ over hun wifitracking-voornemens. De gemeente wist dat niet.
- De gemeente weet, in elk geval -blijkens de WOB-bestanden- sinds september 2019, dat CityTraffic in het centrum een of meerdere wifisensoren actief heeft om bezoekers ongevraagd via hun gsm te tracken (burgers zijn hier niet over geïnformeerd). Het Haarlems Dagblad schrijft op 10 december 2019 dat dit wifitracken al 7 jaar gaande is.
- De gemeente heeft tot op heden geen enkele actie op dit gebied ondernomen, schrijft het college ons. Want de gemeente heeft hier geen rol. De burgemeester vulde deze toezichthoudende rol van de gemeente in de RC Bestuur van 18 januari 2020, blijkens het transcript, wel in. We hebben de Functionaris Gegevensbescherming (FG) van Haarlem op 24 augustus jl. om een heroverweging gevraagd, omdat dit niet waar kan zijn. We wachten op antwoord.
- B&W antwoordt ons in augustus op eerder gestelde vragen. Dan schrijft B&W onder meer dat eerder gegeven antwoorden zijn afgestemd met de wethouder Economie. Punt. De privacybescherming van bewoners is in dit dossier toevertrouwd aan een vakwethouder. Een punt van heroverweging?

B We vragen ons af

- Hoe zorgvuldig is de gemeente bij het toekennen van een financiële bijdrage en de voorwaarden waaronder dit gebeurt? De gemeente plaatst zich, door mede te betalen en te willen mede bepalen, in de positie van gezamenlijk- of zelfstandig-verwerkingsverantwoordelijke. Immers, op de checkvraag *‘Oefent u feitelijk gezien invloed uit over de verwerking van de persoonsgegevens en bepaalt u aldus het doel en de middelen voor de verwerking?’* is het antwoord: Ja.
- Dan volgt de vraag of er een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) uitgevoerd dient te worden. Relevante en verplichtende criteria om een DPIA uit te moeten voeren zijn, op basis van de ‘Richtsnoeren voor gegevensbeschermingseffectbeoordelingen en bepaling of een verwerking “waarschijnlijk een hoog risico inhoudt” in de zin van Verordening 2016/679 ‘ d.d. 4 oktober 2017, van de European Data Protection Board (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0042812/2019-11-27>) :
 1. ‘Stelselmatige en grootschalige monitoring’ (EU regelgeving)
 2. ‘Verwerking van locatiegegevens’ (NL regelgeving)
 3. ‘Delen van gegevens binnen Samenwerkingsverbanden’ (NL regelgeving)
 4. ‘Internet of Things’ (door de beoogde levering van de gegevens aan de Stichting Haarlem Marketing, in het kader van het Smart City principe) (NL regelgeving)
 5. ‘Matching en samenvoeging van datasets’ kan in deze fase niet worden uitgesloten. (EU regelgeving)
- Dit betekent dat aan een gemeentelijk besluit om al-dan-niet te participeren in het bedoelde BIZ-project een DPIA uitgevoerd dient te worden. Om een gedegen DPIA te kunnen doen, dient eerst een QuickScan ten behoeve van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) te zijn gedaan.
- De ontvangen WOB-bestanden tonen geen van bovenstaande processtappen, noch besluitvorming over de processtappen, aan.
- Waarom sommeert de gemeente, vanuit haar rol van beschermer en eigenaar/beheerder van de openbare ruimte, CityTraffic niet met bewijzen te komen dat de huidige (sinds 7 jaar in het centrum actief) wifitracking voldoet aan wet- en regelgeving, zodat zij als lokale overheid geïnformeerd kan toetsen en vervolgens bepalen of zij dient op te treden?
- Waarom vraagt de privacy-kolom binnen de gemeente zich niet af of deze grootschalige en ondoorzichtige tracking/monitoring wetmatig is?
- Waarom baseert de gemeente haar handelen -in dit geval- op verklaringen van belanghebbende commerciële partijen zonder zelf onderzoek te doen?
- Waarom plaatst de gemeente ons afgehandelde WOB-verzoek niet online? Dat is gebruikelijk. <https://www.haarlem.nl/afgehandelde-wob-verzoeken/> Op de datum van dagtekening van dit document was deze info niet beschikbaar op de website van de gemeente.

C Onduidelijk is voor ons

Hierna enkele voorbeelden van onduidelijkheden:

- Welke specifieke privacy- en Informatiebeveiligingsafwegingen zijn gemaakt bij het besluit tot financiering van het BIZ initiatief. Niet slechts wat de uitvoering van de wifitracking betreft, maar ook hoe de gemeente de privacy (veiligheid) van bewoners en bezoekers in de openbare ruimte garandeert. Zijn deze afwegingen wel aantoonbaar gemaakt?
- Er is onderzoek gedaan door de gemeente of zij op kan treden tegen wifitracking, hoe verhoudt zich dat tot financiering van de tracking en de afname van de gegevens? Wat zijn hierbij de afwegingen geweest?

- We zijn in de WOB bestanden geen **eigen** afwegingen van de gemeente tegengekomen over rechtmatigheid- en veiligheidsaspecten. Zijn deze afwegingen wel aantoonbaar gemaakt?
- We zijn in de WOB bestanden geen van de 6 beginselen van de AVG (artikel 5) tegengekomen. Wat zijn hierbij de afwegingen geweest?
(Bijvoorbeeld 'het beginsel van rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie' lijkt niet gehonoreerd te worden.)
- We zijn in de WOB bestanden geen afwegingen refererend aan het VNG en/of AP standpunt tegengekomen. Zijn deze genegeerd?
- We zijn in de WOB bestanden geen inhoudelijke (gedocumenteerde) betrokkenheid van de privacy- en/of IB-kolom tegengekomen. Zijn deze daadwerkelijk niet betrokken geweest?
- We zijn in de WOB bestanden geen subsidievoorwaarden tegengekomen die worden gesteld aan de 50% financiering. Wat zijn die voorwaarden?
- Er vindt al zeven jaar lang, met medeweten van de gemeente, **heimelijk** wifitracking plaats in de openbare ruimte. Hoe rijmt zich dit met het privacybeleid van de gemeente waarin zij verklaart haar inwoners te beschermen? (De overeenkomst met de wel aanwezige en gehanteerde regelgeving inzake camera's in de openbare ruimte is evident.) Het simpele gegeven dat er nog geen evidente handhavingsmiddelen bestaan, wil niet zeggen dat de gemeente niets hoeft te doen, dan wel niets zou kunnen doen.

D Onze vragen over de positie van de gemeente:

- De gemeente stelt zich op als 'indirecte gebruiker' en daarmee als 'ontvanger' van de gegevens. Mocht dit waar zijn, dan hebben wij vragen bij de doelbinding en rechtsgrond van deze verwerking, maar ook hoe de gemeente vaststelt dat de gegevens op rechtmatige wijze zijn verkregen. Mede omdat zij 50% van het project meerjarig financiert.
- Ons inziens is de gemeente mede-verwerkingsverantwoordelijke, aangezien:
 1. Er een standaardproduct van CT wordt afgenomen.
 2. De invloed die een opdrachtgever op dit product heeft, beperkt zich tot het mede bepalen van de sensorlocaties en dat de gemeente wil invloed uitoefenen op het bepalen van deze locaties.
 3. De gemeente meerjarig 50% van de kosten wil dragen en de beschikbare data wil delen met de Stichting Haarlem Marketing.

Als de gemeente deze opvatting deelt, dan hebben wij vragen bij de doelbinding en rechtsgrond van deze verwerking, maar ook hoe de gemeente vaststelt dat de gegevens op rechtmatige wijze zijn verkregen. Verder ontbreekt, gezien het hier om grootschalige gegevensverwerking gaat, een DPIA waarop eventuele besluitvorming tot financiering, participatie, dan wel afname van de gegevens- kan worden gebaseerd.

Verantwoording

Dit document is opgesteld met behulp van deskundige wijkbewoners. Alle in ons bezit zijnde stukken stellen we graag ter beschikking. Reageren?

hallo@wijkraadvijfhoek-haarlem.nl

Startpunt voor onze vragen van 6 december 2019:

Haarlem krijgt twintig sensoren om inzicht te krijgen in aantal bezoekers

Meetpunten voor toerisme

Elizabeth Stilma

Haarlem ■ Twintig nieuwe meetpunten in de stad die de aantallen toeristen tellen. Daar is de hoop in Haarlem op gevestigd.

Want - zo bleek dinsdagavond in het tweede debat over toerisme in de Pletterij: zonder feiten en analyse blijft de discussie over toerisme in Haarlem, een vraagstuk waarin emoties de boventoon voeren.

Daarom prijst spreker en voorzitter Horeca Overleg Haarlem, Maud Vroom, zich gelukkig met de toezegging van de Bedrijven Investeringszone Binnenstad Haarlem (BIZ) om twintig nieuwe meetsensoren te plaatsen. „De VVV turft bezoekers die in haar winkel komen en de retail heeft twee meetpunten die ons niet van voldoende informatie voorzien.”

De nieuwe meetpunten geven volgens Vroom informatie over wie de

stad bezoekt, hoelang ze in de stad verblijven en of ze binnenlands of buitenlands zijn.

Dit laatste klopt niet, aldus Pals Brust, voorzitter van de BIZ. „De metingen zijn anoniem. We kunnen niet zien wie de bezoeker is en ook niet of hij uit binnen- of buitenland komt. Dit allemaal in verband met de privacywetgeving.”

Met de telpunten die in samenwerking met de Gemeente Haarlem en CityTraffic tot stand komen,

kunnen wel analyses worden gemaakt over het aantal nieuwe bezoekers op een bepaalde plek en hun verblijfsduur. De nieuwe bezoekers kunnen worden gekwalificeerd als toeristen. „Voor ondernemers is het belangrijk om te weten hoeveel mensen in hun straat, op welk moment van de dag langskomen. Op basis van hun eigen telsysteem analyseren ze dan hoeveel passanten zij naar hun winkel, horecagelegenheden of museum trekken.”

Ook is het volgens Brust een goede graadmeter om te kijken wat er in de stad gebeurt. „Is het drukker in de stad zoals veel mensen zeggen? Wat gebeurt er bij een evenement? Hoeveel bezoekers komen er bijvoorbeeld naar het Bloemencorso? Blijven ze op de Grote Markt of gaan ze ook naar de winkelstraten.” De sensoren worden in het eerste kwartaal van 2020 geplaatst.

→ **Regio 1: Sprekers pleiten voor feiten over toerisme**

Haarlems Dagblad 28/11/2019

En vier dagen na onze vragen lezen we een tweede artikel in het Haarlems Dagblad van 10 december 2019 met het bericht dat er voor 1 april 2020 zo'n 20 sensoren in de stad actief zullen zijn, maar dat er ook al 7 jaar een of meer wifisensor(en) actief zijn in de openbare ruimte van het centrum.

[Home](#) > [Regio](#) > [Haarlem](#)

Premium

Twintig sensoren meten aantal bezoekers in Haarlem: metertjes geven indicatie over aantal toeristen

© Illustratie Freek Kroon

Arthur de Mijtenaere

10/12/2019 om 17:17

HAARLEM

De Haarlemse binnenstad krijgt het eerste kwartaal van 2020 twintig sensoren om het aantal bezoekers precies te tellen. De sensoren kunnen ook een indicatie geven waar deze mensen vandaan komen. De stad wil graag betrouwbare cijfers over het aantal toeristen in Haarlem, maar deze meetmethode is daarvoor niet zaligmakend.

Huib Lubbers is de man achter het bureau RMC, dat in 200 gemeenten in Nederland, België en Luxemburg met het softwareprogramma City Traffic bezoekersstromen in kaart brengt. Het bedrijf doet dat aan de hand van MAC-adressen: een deel van de wifi-signalen van mobiele telefoons of tablets.

Onzichtbare kastjes

In de Grote Houtstraat heeft het bedrijf al zeven jaar zo'n sensor staan. Er zullen in totaal zo'n twintig sensoren komen in de binnenstad. Doordat deze kleine, bijna onzichtbare kastjes de signalen zeven dagen per week 24 uur per dag opvangen, komt een grote hoeveelheid data beschikbaar.

Op basis daarvan weet je met zekerheid hoeveel mensen in de stad zijn, zegt Lubbers. Zo was de kerstmarkt afgelopen weekende zo druk, dat het geen doorkomen aan was in de binnenstad. „Op maandag is dan exact bekend hoeveel mensen de kerstmarkt op zaterdag en zondag hebben bezocht.”

Deze geanonimiseerde gegevens kunnen verder worden geanalyseerd, waarmee nog meer feiten over de bezoekersgroep kunnen worden achterhaald. Maar het is niet te achterhalen of iemand uit Hongkong komt of uit Heemstede.

Lubbers zegt dat zo'n vraag te ingewikkeld is. De kwantitatieve metingen leveren ruw materiaal op waar na bewerkingen een schonere telling van kan worden gemaakt. Aan de MAC-adressen kunnen profielen worden gehangen.

Hoe kom je erachter of iemand een bewoner is of een bezoeker? De gegevens worden verder gezeefd. „Als het signaal van iemand 's ochtends voor acht uur wordt opgevangen en ook na acht uur 's avonds dan kun je aannemen dat het geen shopper is maar een bewoner.” Als iemand langer dan vier uur op een plek in de binnenstad is, is dat waarschijnlijk personeel.

Ook de bezoekfrequentie is van belang. In een notendop: hoe vaker iemand de stad bezoekt, des te groter is de kans dat hij dichtbij woont. „Als er een lage bezoekfrequentie is, zoals in Amsterdam, dan zijn dat nieuwe bezoekers. Dat duidt dan op de aanwezigheid van veel toeristen. Is de bezoekfrequentie hoog dan zijn dat mensen die vaak terugkomen. Maar het zijn - zonder het exact te weten - slechts indicaties.”

Katwijk

Lubbers geeft als voorbeeld Katwijk, waar zijn sensoren ook staan. Op een mooie dag met zonnig weer is 70 procent van de MAC-adressen nieuw. „Je hebt dan een indicatie dat dat bezoekers zijn, geen mensen van het dorp.”

Het antwoord op de vraag hoeveel toeristen de Spaarnestad bezoeken blijft dus deksels ingewikkeld. De cijfers van de bezoekersaantallen zijn hard, maar geven niet meer dan een indicatie van de achtergrond van de bezoekers. Het is beter dan turen in een glazen bol, maar het blijft speculatief alleen op basis van deze cijfers de binnen- en buitenlandse toeristenstroom in te delen.

Het wordt nog lastiger, als de gemeente wil weten uit welk land deze toeristen precies vandaan komen. Lubbers zegt dat daarvoor weer andere methoden zijn, zoals het invullen van vragenlijsten en enquêtes. Met telefoonsignalen alleen is deze vraag niet te beantwoorden.